

Aneta Wójcik*

WPŁYW POLITYKI I PRAWODAWSTWA UNII EUROPEJSKIEJ NA KSZTAŁTOWANIE SIĘ POLSKIEJ REGULACJI PRAWNEJ W ZAKRESIE ENERGETYKI ODNAWIALNEJ

1. Wprowadzenie

Branża energetyczna przez długie lata nie była postrzegana jako kluczowy sektor w kreacji wspólnotowej polityki, a tym bardziej jako swoisty regulator narodowego bezpieczeństwa. Kryzysy naftowe oraz rosyjsko-ukraińskie konflikty gazowe¹ obnażyły najsłabsze strony wspólnotowego rynku energetycznego oraz ukazały potencjalne zagrożenia dla paliwowego bezpieczeństwa opartego w znacznej mierze na zagranicznych dostawach surowca, uchodzących dotychczas za pewne i stabilne, stanowiąc jednocześnie asumpt do podjęcia działań na rzecz poprawy wspólnotowego bezpieczeństwa energetycznego. Wspólnota Europejska nie tylko domagała się transformacji rynku, dążącej w kierunku zapewnienia jego bezpieczeństwa, ale również widziała potrzebę wkraczania na ścieżkę nowych trendów i przyszłego wyzwania, jakim był konkurencyjny rynek

* Mgr Aneta Wójcik – Doktorantka, Katedra Prawa Administracyjnego i Samorządu Terytorialnego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

¹ Zob. szerzej M. Ruszel, *Wpływ rosyjsko-ukraińskich kryzysów gazowych na politykę energetyczną UE – ujęcie teoretyczne*, „Przegląd Politologiczny” 2015, nr 2, s. 49-58.

energetyczny². Nieumiarkowana eksploatacja zasobów, postępująca degradacja środowiska, a także znaczna emisja szkodliwych substancji miały decydujący wpływ na charakter ówczesnych przemian. Realną tendencją oraz kierunkiem sektorowych przeobrażeń stały się bowiem odnawialne źródła energii (dalej: OZE)³.

Artykuł ten stanowi próbę oceny i analizę polskich, wybranych regulacji prawnych oraz mechanizmów wspierających energetykę odnawialną, będących wyrazem bezpośredniego wpływu polityki i prawodawstwa Unii Europejskiej w dobie kształtowania się polskiego rynku OZE do roku 2015. Wymaga rozważenia, czy normy płynące z unijnych dyrektyw liberalizacyjnych zostały w pełni zaimplementowane do polskiego porządku prawnego, tworząc tym samym regulacje prawne kształtujące rozwój polskiego rynku energii odnawialnej. Z uwagi na ograniczone ramy opracowania, próba przedmiotowej analizy została oparta na wybranych zagadnieniach.

2. Proces liberalizacji wspólnotowego rynku energii elektrycznej i gazu ziemnego

Kształt polskiej regulacji prawnej w zakresie energetyki jest w znacznej mierze determinowany przez prawo europejskie. Do intensyfikacji działań, zmierzających ku stworzeniu stabilnego i konkurencyjnego rynku, zapewniającego bezpieczeństwo i ciągłość dostaw, bezsprzecznie przyczynił się fakt przyjęcia i uchwalenia unijnych dyrektyw potocznie zwanych pierwszym pakietem liberalizacyjnym⁴. Wejście w życie pakietowych dyrektyw stało się symboliczną datą, która zapoczątkowała proces otwierania się rynku energetycznego. Implementacja unijnego prawodawstwa w przedmiotowym zakresie do krajowych systemów prawnych spowodowała sukcesywną liberalizację wspólnotowego rynku energetycznego, a co więcej dawała możliwość powolnego tworzenia się swobody handlu gazem i energią. Na mocy pierwszego unijnego pakietu państwa członkowskie zostały zobligowane do wprowadzenia kluczowej zasady rozdziału działalności

² T. Tylec, *Bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej – zagrożenia i wyzwania* [w:] *Międzynarodowe stosunki gospodarcze – integracja regionalna w Europie i na świecie*, red. T. Sporek, „Studia Ekonomiczne” 2012, nr 123, s. 229.

³ A. Dobroczyńska, B. Zaleski, *Polityka Unii Europejskiej wobec energetyki* [w:] *Energetyka w Unii Europejskiej. Droga do konkurencji na rynkach energii elektrycznej i gazu*, „Urząd Regulacji Energetyki – Biblioteka Regulatora” 2003, s. 42.

⁴ Dyrektywa 96/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 19.12.1996 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej, Dz.Urz.UE 1997 Nr L 27/20 oraz Dyrektywa 98/30/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 22.6.1998 r. dotycząca wspólnych zasad w odniesieniu do rynku wewnętrznego gazu ziemnego, Dz.Urz.UE 1998 Nr L 204/1. Szerzej na temat wcześniejszej ewolucji regulacji prawnej w zakresie OZE patrz: M. Szyrski, *Rola samorządu terytorialnego w rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE). Analiza administracyjnoprawna*, Warszawa 2017, s. 46-54.

tw. *unbundlingu* w obrębie przesyłania, dystrybucji oraz wytwarzania. Było to dość rewolucyjne rozwiązanie z uwagi na panujący dotychczas system pionowo zintegrowanych monopolii. Omawiany zabieg legislacyjny miał przede wszystkim zapobiec dyskryminacji objawiającej się nierównym dostępem do sieci oraz zapewnić przejrzystość cen. Dostęp do sieci czyli tzw. TPA (ang. *third party access*) miał zostać zagwarantowany poprzez wybór i wdrożenie przez państwa członkowskie do systemu krajowego, jednego z trzech wskazanych w unijnych dyrektywach modeli, które zakreślały także próg procentowy otwierania się rynku we wskazanych okresach⁵. Wdrożenie zasad zawartych w pakiecie sprawiało wiele problemów z uwagi na panujący wówczas na rynku monopol wybranych przedsiębiorstw energetycznych oraz z uwagi na różny stopień rozwoju gospodarczo-energetycznego państw członkowskich⁶.

Mimo rozpoczęcia procesu unifikacji krajowych sektorów energetycznych i powolnego otwierania się wspólnotowego runku, wciąż odczuwano niedosyt. Podjęcie licznych dyskusji i rozważań na forum międzynarodowym o przyszłym kształcie unijnej energetyki zaowocowało powstaniem drugiego unijnego pakietu energetycznego⁷, który technicznie zastąpił pierwszy pakiet liberalizacyjny, lecz rzeczowo stał się poniekąd jego kontynuatorem, rozwijając już wskazany kierunek dążeń. Drugi pakiet przede wszystkim wzmocnił i rozszerzył zakres ochrony odbiorców końcowych, przy jednoczesnym rozbudowaniu obowiązków publicznych przedsiębiorców. Pewnym istotnym *novum* było wprowadzenie zasady wyodrębnienia operatora systemu przesyłowego (dalej: OSP) z pionowo zintegrowanych przedsiębiorstw, tak aby stanowił on prawnie i organizacyjnie wyodrębniony i niezależny organ. Wprowadzenie takiego mechanizmu miało zapobiec udziałowi OSP w pozostałych obszarach działalności przedsiębiorstwa. Ten sam zabieg zastosowano także do operatora systemu dystrybucyjnego (dalej: OSD) działającego w koncernach pionowo zintegrowanych. Dzięki drugiemu unijnemu pakietowi, otwieranie się rynku energetycznego stało się rzeczywistością, i tak od lipca 2004 roku umożliwiono wybór dostawcy energii elektrycznej tak zwanym odbiorcom biznesowym, a od lipca 2007 taką możliwość miały gospodarstwa domowe. Daty te zapisały się na kartach historii jako niewątpliwy przełom w walce z monopolistycznym i zamkniętym rynkiem energetycznym.

⁵ M. Kozak, A. Sanderski, *Dostęp do sieci przesyłowych (TPA) – doświadczenia Unii Europejskiej*, „Biuletyn URE” nr 2, s. 25.

⁶ A. Czech, *Zarys ewolucji wspólnego rynku energii w Unii Europejskiej* [w:] *Międzynarodowe stosunki gospodarcze – integracja regionalna w Europie i na świecie*, red. T. Sporek, „Studia Ekonomiczne” nr 123/12, Katowice 2012, s. 251-262.

⁷ W skład drugiego unijnego pakietu energetycznego weszły m.in. Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 26.6.2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 96/92/WE, Dz.Urz.UE 2003 Nr L 176/37 oraz Dyrektywa 2003/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 26.6.2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 98/30/WE, Dz.Urz.UE 2003 Nr L 176/57.

Stadialny proces liberalizacyjny⁸ zamyka trzeci unijny pakiet energetyczny, który składa się m.in. z obowiązujących obecnie dyrektyw elektroenergetycznych i gazowych⁹. Dyrektywa 2009/72/WE z 13.7.2009 r.¹⁰ oraz dyrektywa 2009/73/WE z 13.7.2009 r.¹¹ stanowią kontynuację uchylonych poprzedniczek. Niezmiennie pozostały priorytetowe kwestie pozwalające stworzyć jednolity rynek z możliwie jak największą jego konkurencyjnością przy koincydencyjnym zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw. Dyrektywa elektroenergetyczna wzmacnia pozycję regulatorów zwiększając ich niezależność i wachlarz uprawnień oraz kształtuje podstawy do zacieśniania współpracy między OSD. Poszerzona została także ochrona konsumentów, w szczególności tak zwanych odbiorców wrażliwych. Mechanizm TPA został w całości utrzymany, opierając się jednak na jego regulowanym modelu czyli na zestawieniu taryf sporządzonych przez przedsiębiorstwo przesyłowe, które następnie podlega zatwierdzeniu przez regulatora. Na mocy dyrektywy państwa członkowskie są zobligowane do zapewnienia całkowitej niezależności krajowym organom regulacji rynku oraz zagwarantowania swobody w podejmowaniu przez nich decyzji. Z kolei regulator rynku musi wykonywać powierzone mu zadania w sposób bezstronny, niedyskryminujący oraz przejrzysty i z tego też względu musi pozostać prawnie i funkcjonalnie wydzielony. Kontrola ustalonych taryf przez regulatora miała stanowić dodatkowe narzędzie podwyższonej ochrony odbiorców końcowych. Dyrektywa mocno akcentuje także problematykę *unbundlingu*, czyli rozdziału właścicielskiego, obejmującego zakaz posiadania jakichkolwiek udziałów w przedsiębiorstwie systemu przesyłowego przez podmiot kontrolujący przedsiębiorstwo dostawcze, które zyskało miano klauzuli Gazpromu¹².

Uchwalenie odrębnej dyrektywy gazowej 2009/73/WE podyktowane zostało specyfiką branży, wymagającej odmiennych regulacji. Dyrektywa wprowadza definicję legalną instalacji magazynowej¹³, która to ma istotne znaczenie przy realizacji zasady

⁸ Zob. *Publiczne prawo gospodarcze. System Prawa Administracyjnego*, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, t. 8B, Warszawa 2013, s. 138-141.

⁹ M. Kałużyńska, K. Smyk, J. Wiśniewski, *Five years of Poland in the European Union*, Warszawa 2009, s. 136-143.

¹⁰ Dyrektywa 2009/72/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13.7.2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE, Dz.Urz. UE 2009 Nr L 211/55.

¹¹ Dyrektywy 2009/73/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13.7.2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE, Dz.Urz. UE 2009 Nr L 211/94.

¹² M. Nowacki, *Prawne aspekty bezpieczeństwa energetycznego w Unii Europejskiej*, Warszawa 2010, s. 92-108.

¹³ Przez instalację magazynową rozumie się instalację używaną do magazynowania gazu ziemnego, będącą własnością przedsiębiorstwa gazowego lub eksploatowaną przez nie, wraz z częścią instalacji LNG, używaną do magazynowania LNG, ale z wyłączeniem części wykorzystywanej do działalności produkcyjnej oraz z wyłączeniem instalacji przeznaczonych wyłącznie dla operatorów systemów przesyłowych dla realizacji ich zadań.

TPA, z uwagi na fakt, iż tylko instalacje spełniające wskazane przesłanki będą jej podlegać. Na mocy postanowień dyrektywy państwa członkowskie zostały zobowiązane do systematycznego wdrażania inteligentnych systemów pomiarowych (*ang. smart metering*)¹⁴. Dyrektywa porusza także problematykę budowy nowych infrastruktur gazowych. Państwa członkowskie uzyskały zgodnie z art. 4 ust. 4 dyrektywy prawo do odmowy udzielenia zezwolenia na budowę gazociągu równoległego w przypadku istnienia już na danym obszarze sprawnego systemu gazociągowego lub gdy jego zdolność przesyłowa nie jest w pełni wykorzystana. Powyższy zabieg legislacyjny ma za zadanie uchronić państwa przed posługiwaniem się sieciami gazociągowymi w krajowych interesach i rozgrywkach politycznych, co stałoby w rażącej sprzeczności z dążeniami Unii Europejskiej w zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw surowca.

3. Założenia unijnego pakietu klimatycznego 3 × 20

W trosce o stan środowiska naturalnego Unia Europejska podjęła prawne kroki celem powstrzymania potęgującej degradacji. Unijny pakiet klimatyczny stał się zbiorem aktów prawnych, dążącym do pełnej realizacji założeń wspólnotowej polityki, bazującym przede wszystkim na formule „3 × 20”. Przedmiotowa koncepcja została przedstawiona w 2007 roku w postaci *Europejskiej Polityki Energetycznej*¹⁵, która rozpoczęła międzynarodowy dyskurs nad kształtem przyszłych, możliwych rozwiązań. Plan ostatecznie uzyskał akceptację Parlamentu Europejskiego z końcem 2008 r. Priorytetowymi dyrektywami wchodzącymi w skład pakietu stały się dyrektywa 2009/29/WE, zwana dyrektywą EU ETS¹⁶; decyzja NR 2009/406/WE, zwana decyzją non-ETS¹⁷; dyrektywa 2009/31/WE, zwana dyrektywą CCS¹⁸ oraz dyrektywa 2009/28/WE, czyli dyrektywa OZE¹⁹.

¹⁴ R. Zajdler, *Komentarz do art.2 dyrektywy 2009/73/WE dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego*, System Informacji Prawnej Lex 2011.

¹⁵ Komunikat Komisji do Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego z 10.01.2007 roku.

¹⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z 23.04.2009 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, Dz.Urz.UE 2009 Nr L 140/63.

¹⁷ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady NR 2009/406/WE z 23.04.2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzające do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych, Dz.Urz.UE 2009 Nr L 140/136.

¹⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z 23.04.2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniająca dyrektywę Rady 85/337/EWG, Euratom, dyrektywy PE i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006, Dz.Urz.UE 2009 Nr L 140/114.

¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z 23.04.2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywę 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, Dz.Urz.UE 2009 Nr L 140/16.

Przedstawiana formuła „3 × 20” jest poniekąd swoistym *résumé* wskazującym główne cele i kierunki kształtującej się polityki klimatycznej opierającej się głównie na 20-procentowym zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych, 20-procentowym podwyższeniu efektywności energetycznej oraz dążeniu do uzyskania 20-procentowego udziału energii pozyskanej ze źródeł odnawialnych.

Dyrektywa CCS (*ang. carbon capture and storage*) swym zakresem regulacyjnym obejmuje szeroko pojętą problematykę związaną z przechwytywaniem, a następnie przechowywaniem i składowaniem dwutlenku węgla w podziemnych zbiornikach geologicznych. Proces sekwestracji dwutlenku węgla ma na celu znaczne ograniczenie jego emisji do atmosfery, powstrzymując postępujące zmiany klimatyczne. W dyrektywie została obszernie uregulowana także materia dotycząca procesu składowania i magazynowania²⁰.

Znaczna część pakietu klimatyczno-energetycznego została poświęcona rewolucyjnym zmianom oraz zagadnieniom związanym z europejskim systemem handlu emisjami (Dyrektywa EU ETS). Przedmiotowe regulacje stanowią podstawę do zobligowania podmiotów do redukcji emisji CO₂, a także stanowią niejako zachętę do inwestycji w niskoemisyjną technologię. Krajowe limity emisji oraz bezpłatny przydział uprawnień zastąpi, w konsekwencji zmian, wspólny limit uprawnień emisji dla całej Unii Europejskiej oraz stopniowo wdrażany system aukcyjny. Skutkiem nowelizacji ma być spadek emisji gazów w okresie 2013-2020 na poziomie 21% w stosunku do roku 2005. Wdrażając dyrektywę non-ETS państwa członkowskie zobowiązały się do redukcji emisji gazów przemysłowych w tych sektorach, które nie zostały objęte zakresem przedmiotowym dyrektywy ETS, a do których należą przykładowo transport, budownictwo czy rolnictwo. Przedmiotowe sektory odpowiedzialne są bowiem za 60-procentową emisję w całej Unii Europejskiej²¹.

Dyrektywa OZE bezpośrednio obliguje państwa członkowskie do wdrożenia mechanizmów umożliwiających zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych, skutkujących z kolei osiągnięciem unijnego celu, jakim jest wzrost udziału w pozyskiwaniu energii z OZE w skali 20% do 2020 r. Przedmiotowa dyrektywa ma przede wszystkim zredukować emisję gazów cieplarnianych w całej Unii, a także znacząco obniżyć stopień zależności poszczególnych państw członkowskich od zagranicznych importerów surowca, zwiększając tym samym państwowe bezpieczeństwo energetyczne.

²⁰ R. Tarkowski, *Geologiczna sekwestracja CO₂*, „Studia, Rozprawy, Monografie” 2005, nr 132, s. 10-12.

²¹ A. Błachowicz, R. Jeszke, E. Smol, P. Sikora, S. Lizak, M. Pyrka, *Wybrane aspekty wdrażania Pakietu energetyczno-klimatycznego. Dyrektywa EU ETS i Decyzja non-ETS*, Warszawa 2009, www.kobize.pl, http://www.kobize.pl/uploads/materialy/materialy_do_pobrania/opracowania/WYBRANE_ASPEKTY_WDRAZANIA_PAKIETU_ENERGETYCZNOKLIMATYCZNEGO.pdf (dostęp: 16.01.2017 r.).

Polityka klimatyczna Unii Europejskiej stała się więc ważnym elementem polityki ochrony środowiska, a jej głównymi instrumentami stał się system handlu emisjami oraz promowanie odnawialnych źródeł energii²². Polityka publiczna (*ang. Public Policy*) staje się bowiem możliwością i narzędziem w rękach organów władzy publicznej do kreowania wytycznych, wyznaczających kierunek oddziaływania na sfery życia publicznego²³. Problem pojawia się przy racjonalnym wyważeniu interesów wspólnotowych z interesami poszczególnych państw członkowskich, mających swoją specyfikę oraz różnorodny poziom gospodarek krajowych.

4. Struktura polskiego sektora energetycznego

Struktura polskiej branży energetycznej jest nierozzerwalnie związana z licznie występującym surowcem na terytorium państwa, bowiem głównym źródłem pozyskiwania energii w Polsce jest węgiel kamienny i brunatny, który posiada tym samym strategiczne znaczenie w zaspokajaniu energetycznych potrzeb kraju²⁴. Reforma ustrojowa z 1989 r., dążąca do przeobrażeń w kierunku państwa demokratycznego, opartego o reguły wolnego i konkurencyjnego rynku, nie jest obojętna dla sektora węglowego. Wraz z przeprowadzaną modernizacją, nie zmieniała się rentowność sektora węglowego, która z kolei przekładała się na brak cenowej atrakcyjności polskiego surowca. Wpływ na cenowy paraliż miał także wzrost importu węgla, stanowiącego realną konkurencję na polskim rynku²⁵.

Dzięki członkostwu w Unii Europejskiej polska branża energetyczna jest w dużym stopniu zależna i podatna na zmiany zachodzące na europejskiej arenie, a polski porządek prawny w zakresie energetyki w dużej mierze został ukształtowany przez unijną politykę proekologiczną, dążącą do powstrzymania postępujących zmian klimatycznych²⁶. Rygorystyczne wytyczne płynące z unijnego szczebla przyczyniły się zatem do osłabienia polskiego sektora energetycznego. Trzeci pakiet liberalizacyjny wymusił ogromne zmiany oraz modernizację polskiego

²² K. Tarnawska, *Analiza instytucjonalna polityki klimatycznej UE* [w:] *Międzynarodowe stosunki gospodarcze – integracja regionalna w Europie i na świecie*, red. T. Sporek, „Studia Ekonomiczne” 2012, nr 123, s. 213-220.

²³ R. Stankiewicz, *Prawo administracyjne wobec kształtowania polityk publicznych. Uwagi w kontekście polityki energetycznej państwa* [w:] *Polska polityka energetyczna – wczoraj, dziś, jutro*, „Urząd Regulacji Energetyki, Biblioteka Regulatora” 2010, s. 21. Szerzej na temat polityk publicznych patrz: M. Kulesza, D. Sześciło, *Polityka administracyjna i zarządzanie publiczne*, Warszawa 2013, s. 25-45.

²⁴ Zob. E. J. Sobczyk, *Zasoby węgla kamiennego w Polsce a możliwość zaspokojenia potrzeb energetyki*, „Polityka Energetyczna” 2008, t. 11, Zeszyt 1, s. 433.

²⁵ Zob. szerzej M. Wilczyński, *Zmierzch węgla kamiennego w Polsce*, „Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju” 2013, s. 31-35.

²⁶ T. Tylec, *Polityka energetyczna Polski w kontekście wyzwań procesu liberalizacji sektora energetycznego w Unii Europejskiej* [w:] *Otoczenie ekonomiczne a zachowania podmiotów rynkowych*, red. Z. Dach, „Polskie Towarzystwo Ekonomiczne” 2010, s. 238-239.

sektora węglowego, wdrażając mechanizmy pozwalające na rozwój innowacyjnych technologii niskoemisyjnych²⁷.

Najsilniejszym jednak bodźcem do wdrożenia regulacji trzeciego pakietu energetycznego były skargi złożone przez Komisję Europejską do Trybunału Sprawiedliwości, skierowane przeciwko Polsce w październiku 2012 r., na brak wdrożenia środków zapewniających pełną implementację dyrektywy elektroenergetycznej oraz w listopadzie 2012 r. na niewdrożenie dyrektywy w zakresie wewnętrznego rynku gazu ziemnego. Komisja Europejska domagała się nałożenia na państwo polskie wysokich kar pieniężnych²⁸. Znowelizowanie polskiego prawa energetycznego ustawą z 26.07.2013 r., potocznie zwanej małym trójpakietem energetycznym (dalej: mały trójpak), pozwoliło na wycofanie z Trybunału Sprawiedliwości przedmiotowych skarg²⁹. Regulacje w zakresie odnawialnych źródeł energii, wprowadzone do znowelizowanego wówczas prawa energetycznego nie zostały uznane za wystarczające wypełnienie dyspozycji unijnej dyrektywy OZE, co doprowadziło w 2013 roku do ponownego skierowania przeciwko Polsce skargi do Trybunału Sprawiedliwości. W styczniu 2015 roku Polska zgłosiła wypełnienie obowiązku transpozycji dyrektywy w zakresie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, co ostatecznie pozwoliło na wycofanie skargi przez Komisję Europejską³⁰.

5. Mały trójpak energetyczny

Wdrożenie unijnego pakietu liberalizacyjnego do niezreformowanego prawodawstwa polskiego w świetle grożących kar finansowych spowodowało, iż znowelizowane w jego wyniku prawo energetyczne, zawierające liczne wplatanie w obowiązujący stan prawny przepisy, stało się mało czytelne. Proces długotrwałej implementacji był uzasadniony długoletnią, mocną pozycją i ogromnym znaczeniem węgla dla krajowej gospodarki. Analiza i interpretacja omawianej nowelizacji prawa energetycznego pozwala stwierdzić, iż mały trójpak energetyczny³¹ był regulacją niedoskonałą, zawierającą błędy implementacyjne oraz wdrażającą,

²⁷ K. Kowalke, M. Prochownik, *Wpływ pakietu energetyczno-klimatycznego na proces unowocześniania polskiego sektora energetycznego*, „Zarządzanie i Finanse” 2014, t. 12, nr 4, s. 235.

²⁸ A. Ratajczak, *Skarga KE do Trybunału w związku z brakiem implementacji dyrektyw III pakietu*, „Biuletyn SworaLegal” 2013, nr 1.

²⁹ Ustawa z 26.07.2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 984.

³⁰ *KE wycofuje skargę przeciwko Polsce w sprawie niewdrożenia dyrektywy OZE*, [www.biznesalert.pl](http://biznesalert.pl), 2015, <http://biznesalert.pl/ke-wycofuje-skarge-przeciwko-polsce-w-sprawie-niewdrozenia-dyrektywy-oze/> (dostęp: 18.01.2017 r.).

³¹ *Publiczne prawo gospodarcze. System Prawa Administracyjnego...*, s. 334-341.

jak mogłoby się wydawać, minimum standardu płynącego z unijnego pakietu energetycznego.

Implementacja regulacji dyrektywy 2009/72/WE o rynku elektroenergetycznym oraz dyrektywy 2009/73/WE o rynku gazu ziemnego wprowadziła liczne zmiany w zakresie mechanizmów polskiego rynku energetycznego. Przeredagowano art. 9d ustawy Prawo energetyczne³² (dalej jako p.e.) w zakresie systemu chroniącego sieć i operatorów systemów sieciowych. Wraz z uchwaleniem małego trójpaku, zasada *unbundlingu* pozostała w swej istocie niezmienną, jednak redakcja przepisów wprowadzała dalszy rozdział działalności sieciowej od działalności związanej z wytwarzaniem i obrotem energią elektryczną oraz paliwami gazowymi, wzmacniając kryteria niezależności operatorów sieciowych. Taka regulacja z kolei pozwala na dostęp do sieci przesyłowych i dystrybucyjnych na niedyskryminujących zasadach, przy jednoczesnym rozwoju pożądanej konkurencji w branży energetycznej. Intencją zmian było zatem skuteczne wydzielenie na gruncie prawnym i funkcjonalnym operatorów systemów³³. Między innymi w celu weryfikacji i zabezpieczenia niezależności został wprowadzony system certyfikatów niezależności, który został uregulowany w art. 9h¹ p.e. Wówczas tylko przedsiębiorstwo posiadające certyfikat mogło zostać wskazane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki do sprawowania funkcji operatora przesyłowego. Certyfikat stał się zatem potwierdzeniem spełnienia wymogu niezależności zawartego w art. 9d ust. 1a p.e. przez przedsiębiorstwo ubiegające się o wyznaczenie OSP³⁴.

Mały trójpak energetyczny regulował także kwestię świadczenia w postaci dodatku energetycznego, który zgodnie z dodanym art. 5c p.e. ma zostać wypłacany odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, zdefiniowanemu w art. 3 pkt 13c p.e. Przedmiotowe świadczenie jest uzależnione od otrzymania przez wnioskodawcę dodatku mieszkaniowego³⁵, oraz zawarcia umowy sprzedaży energii³⁶. Wysokość zryczałtowanego dodatku jest każdorazowo ogłaszana do 30 kwietnia przez ministra energii (wówczas przez ministra właściwego ds. gospodarki) w dzienniku urzędowym³⁷. Wypłata świadczeń w postaci dodatku energetycznego jest zadaniem

³² Ustawa z 10.04.1997 r. – Prawo energetyczne, t. j.: Dz.U. z 2017 r. poz. 220, ze zm.

³³ B. Nowak, *Rozdział przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo w sektorze energii elektrycznej i gazu na podstawie dyrektyw elektroenergetycznej i gazowej. Mit czy rzeczywistość?*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2007, nr 8, s. 143-165.

³⁴ *Komentarz do art. 9(d) ustawy – Prawo energetyczne*, red. Z. Muras, System Informacji Prawnej Lex 2010.

³⁵ Dodatek mieszkaniowy otrzymany zgodnie z regulacjami zawartymi w ustawie z 21.06.2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, t. j.: Dz.U. z 2017 r. poz. 180 ze zm.

³⁶ Zob. szerzej M. Gutowski, K. Smagieł, *Komentarz do art. 5(c) ustawy – Prawo energetyczne* [w:] *Prawo energetyczne. Tom I. Komentarz do art. 1-11s*, red. Z. Muras, M. Swora, Legalis 2016.

³⁷ Obwieszczenie Ministra Energii z 22.04.2016 r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od dnia 1.05.2016 r. do dnia 30.04.2017 r. Na podstawie art. 5c ust. 4 ustawy z 10.04.1997 r. – Prawo energetyczne ogłasza się, co następuje: Wysokość dodatku energetycznego obowiązująca od 1.05.2016 r. do 30.04.2017 r. dla gospodarstwa domowego: 1) prowadzonego przez

zleconym i nie stanowi zadań własnych gminy. Ma to ogromne znaczenie przy finansowaniu dodatku, na którego wypłatę samorządy uzyskują dotacje celowe z budżetu państwa. Środki na wypłatę świadczenia mogą stać się zatem niewystarczające³⁸. Podnosi się, iż regulacja wprowadzająca dodatek energetyczny jako świadczenie mające służyć najuboższym nie spełnia jego podstawowej funkcji z uwagi na brak zwolnienia z obowiązku uiszczenia opłaty skarbowej, która na gruncie ustawy o opłacie skarbowej³⁹ wynosi 10 złotych. Przy niskiej wartości otrzymanego świadczenia, obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej sprawi, iż wprowadzona regulacja staje się bezcelowa, a pomoc potrzebującym staje się w tym zakresie iluzoryczna. Pożądana byłaby zatem bezpośrednia regulacja, pozwalająca na zwolnienie odbiorcy wrażliwego z ponoszenia kosztów opłaty skarbowej przy decyzji w przedmiocie udzielenia dodatku energetycznego⁴⁰.

Skupiając się jednak *stricte* na energetyce odnawialnej i wprowadzanych wówczas mechanizmach promujących inwestycje w źródła odnawialne oraz działaniach aktywizujących w tym zakresie obywateli, nie można pominąć kwestii dotyczącej systemu mikroinstalacji, której definicję legalną zawarto wówczas w pkt 20b do art. 1 p.e.⁴¹. Celem nakłonienia obywateli do inwestycji w przydomowe instalacje, ustawodawca wprowadził szereg ułatwień głównie o charakterze administracyjnym. Nowe regulacje wprowadziły uproszczoną procedurę przyłącza mikroinstalacji do sieci, polegającą wówczas tylko na zgłoszeniu przyłącza⁴², które było możliwe po spełnieniu przesłanek z art. 7 ust. 8d⁴ p.e. Zgodnie z art. 7 ust. 8d⁹ p.e. przydomowa instalacja musiała spełniać również określone w art. 7a ust.1 p.e. stosowane warunki eksploatacyjne i techniczne. Przyłączenie do sieci dystrybucyjnej odbywało się po instalacji odpowiedniego układu pomiarowo-rozliczeniowego oraz systemu zabezpieczającego, których koszt w pełni pokrywał OSD. Kolejnym udogodnieniem finansowym była regulacja wprowadzająca zwolnienie przydomowych elektrowni z opłat w zakresie przyłączenia do sieci. Prosument⁴³

osobę samotną wynosi 11,29 zł/miesiąc; 2) składającego się z 2 do 4 osób wynosi 15,68 zł/miesiąc; 3) składającego się z co najmniej 5 osób wynosi 18,81 zł/miesiąc.

³⁸ M. Cyrankiewicz, *Rusza dodatek energetyczny*, „Rzeczpospolita – Samorząd” z 2.01.2014 r., s. C6.

³⁹ Ustawa z 16.11.2006 r. o opłacie skarbowej, t. j.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1827.

⁴⁰ M. Szulc, *Wyrównanie cen prądu z pułapka dla uboższych*, „Dziennik Gazeta Prawna” nr 251, z 31.12.2013 r.-1.01.2014 r., s. B2.

⁴¹ Mikroinstalacja to wówczas odnawialne źródło energii, o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 40 kW, przyłączone do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110kV lub o łącznej mocy zainstalowanej cieplnej nie większej niż 120 kW.

⁴² Zob. także J. Baehr, *Komentarz do art. 5 ustawy o odnawialnych źródłach energii [w:] Ustawa o odnawialnych źródłach. Komentarz*, red. J. Baehr, P. Lissoń, J. Pokrzywniak, M. Szambelańczyk, Warszawa 2016, System Informacji Prawnej Lex.

⁴³ Zgodnie z art. 2 pkt. 27a ustawy z 20.02.2015 r. o odnawialnych źródłach energii, prosumenta rozumiemy jako odbiorcę końcowego dokonującego zakupu energii elektrycznej na podstawie umowy kompleksowej, wytwarzającego energię elektryczną wyłącznie

chcący zainwestować w przydomowe instalacje nie musi rejestrować działalności gospodarczej. Nie jest wymagane także na gruncie wprowadzonych regulacji dołączanie dokumentacji zawierającej potwierdzenie lokalizacji konkretnego źródła na oddanym terenie pod przyszłą inwestycję z uwagi na znikome jej oddziaływanie na gospodarkę przestrzenną gminy. Jest to rozwiązanie pozwalające niewątpliwie zaoszczędzić czas oraz zmniejszyć koszty inwestycji.

Ważnym przepisem stał się ówczesny art. 9v p.e., który zobowiązywał do gwarantowanego zakupu z urzędu nadwyżki energii elektrycznej wyprodukowanej z mikroinstalacji po ustalonej cenie zakupu⁴⁴. Przepis ten wywołał wówczas wiele problemów na gruncie praktycznym, bowiem wprowadzane administracyjne udogodnienia nie kompensowały finansowych strat, jakie poniósł prosument przy sprzedaży wyprodukowanej nadwyżki energii⁴⁵. Jak każda inwestycja ma ona przede wszystkim przynosić odczuwalne i realne korzyści i być opłacalna w długoterminowej perspektywie⁴⁶. Analizując bowiem ówczesne warunki inwestycji można dojść do prostej konstatacji. Prosument za kWh wyprodukowanej z odnawialnych źródeł energii dostawał około 16 gr, z kolei kwota płacona przedsiębiorcom energetycznym oscylowała wokół 60 gr za kWh, co sprawiało, iż lokalny sprzedawca zielonej energii pozostawał stratny. Było to zatem mało korzystne rozwiązanie, które zaoferowała nowelizacja⁴⁷.

Duże problemy interpretacyjne sprawił także przepis regulujący system certyfikacji instalatorów. Stał się on bowiem podstawą do odmowy przyłączenia przydomowych instalacji do sieci, wskazując na fakt niewykonania budowy instalacji bądź jej zatwierdzenia przez uprawnionego instalatora. Z art. 20h ust.1 p.e.⁴⁸ wynikało bowiem, iż posiadanie certyfikatu jest tylko uprawnieniem, a nie obowiązkiem prosumenta. Niejasny przepis wykorzystywały przedsiębiorstwa energetyczne w procedurze nieudzielania zgód na przyłączenie do sieci. W ówczesnych regulacjach prawnych nie istniał obowiązek budowy mikroinstalacji przez certyfikowanego instalatora, a tym bardziej nie mógł on stanowić obligatoryjnej

z odnawialnych źródeł energii w mikroinstalacji w celu jej zużycia na potrzeby własne, niezwiązane z wykonywaną działalnością gospodarczą regulowaną ustawą z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

⁴⁴ Cena zakupu, wynosiła równowartość 80 proc. średniej wysokości ceny za energię z roku ubiegłego, która ustalana była przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

⁴⁵ Zob. także P. Zdyb, *Szanse i zagrożenia związane z warunkami wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w mikroinstalacjach* [w:] *Tworzenie i wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych (OZE). Problemy administracyjno-prawne*, red. M. Szyrski, Warszawa 2016, s. 61-64.

⁴⁶ M. Szczepaniuk, *Trójkąt energetyczny nie daje przydomowym elektrowniom gwarancji zwrotu inwestycji*, „Dziennik Gazeta Prawna” nr 191, z 2.10.2013 r., s. B5.

⁴⁷ A. Krzyżanowska, *Na sprzedaży energii z mikroinstalacji się nie zarobi*, „Dziennik Gazeta Prawna” nr 177, z 12.9.2013 r., s. A8.

⁴⁸ Osoba dokonująca instalacji mikroinstalacji lub małych instalacji, zwana dalej „instalatorem”, może wystąpić z pisemnym wnioskiem do Prezesa Urzędu Dozoru Technicznego, zwanego dalej „Prezesem UDT”, o wydanie certyfikatu.

przesłanki do wystąpienia o zawarcie umowy przyłączeniowej. Problemy związane z nieprecyzyjnością znowelizowanych przepisów wywołały odwrotny skutek od planowanego, opierającego się na stworzeniu mechanizmów preferencyjnego przyłącza do sieci instalacji z odnawialnych źródeł energii⁴⁹.

Powstanie regulacji dotyczących obowiązku zawarcia umowy przyłączeniowej znalazło swoje podstawy w przekonaniu o zapewnieniu obywatelom przez państwo prawnego i faktycznego dostępu do nośników energii. Mając na uwadze fakt istnienia na rynku prywatnych przedsiębiorstw trudniących się przesyłem oraz dystrybucją, istniała potrzeba stworzenia ram prawnych w przedmiotowym zakresie, celem zabezpieczenia interesów obywateli polegających na umożliwieniu dostępu do sieci⁵⁰. Art. 3 ust. 3 dyrektywy elektroenergetycznej podkreśla rolę zapewnienia dostępu społeczeństwa do usług powszechnych w formie prawa do dostaw energii na jasnych i niedyskryminujących warunkach. Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 9.10.2008 r.⁵¹ jednoznacznie podkreślił odrębność znaczenia pojęć „dostęp” oraz „przyłączenie”. W uzasadnieniu prawnym zostało wyraźnie wskazane, iż pojęcie słowa „dostęp” rozumiane jest jako prawo do korzystania i dostawy paliw w sposób efektywny oraz ciągły z jednoczesnym podtrzymaniem ilościowych i jakościowych stałych. Z kolei „przyłączenie” zostało sprowadzone do czynności technicznej, czyli fizycznego połączenia z systemem. Przedmiotowy wyrok został wydany na gruncie regulacji drugiego pakietu liberalizacyjnego, jednak rozważania prawne nadal pozostały aktualne.

Obowiązek zawarcia umowy przyłączeniowej został zawarty w art. 7 ust. 1 p.e. nakazujący jednocześnie operatorom sieci do stosowania kryteriów niedyskryminacyjnych, warunkując przyłączenie od technicznych i ekonomicznych uwarunkowań sieci. Uregulowana została również *a contrario* kwestia odmowy przyłącza do sieci, która winna zostać wyczerpująco uargumentowana przez OSD lub OSP. Jednak powyższy obowiązek został wzmocniony w przypadku instalacji opartych na odnawialnych źródłach energii, gdzie na gruncie art. 7 ust. 8d² przy odmowie motywowanej brakami technicznymi oraz dostępnością mocy przesyłowych należy wskazać proponowany termin modernizacji i przebudowy sieci wraz ze wskazaniem przyszłego terminu przyłączenia. Jednak poprzez tak niejasno sprecyzowane przesłanki ustawodawca nie dopełnił obowiązku pełnej implementacji unijnej dyrektywy o odnawialnych źródłach energii, pozostawiając do dyskrecjonalnej oceny nieściśle sformułowane przesłanki do wydania odmowy przyłączenia. Brak precyzji legislacyjnej sprowadza się do problematyki określenia przyszłego terminu przyłączenia do sieci, przy którym operatorzy sieci nie muszą

⁴⁹ A. Krzyżanowska, *Trójpak uderza w odnawialne źródła energii i nie daje zarobić*, „Dziennik Gazeta Prawna” nr 196, z 9.10.2013 r., s. B4.

⁵⁰ J. Pokrzywniak, *Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej, gazowej lub ciepłowniczej oraz obowiązek jej zawarcia : zagadnienia cywilnoprawne*, Warszawa 2013, s. 5.

⁵¹ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 9.10.2008 r., C-239/07.

kierować się względami chociażby racjonalności. We wdrażanym mechanizmie zabrakło zatem wskazania zasad obliczania przedmiotowego terminu⁵².

Nowelizacją tak zwanego małego trójpaku energetycznego dokonano istotnych zmian w zakresie posiadanych uprawnień przez operatorów sieci. Dodany art. 7 ust. 8d³ p.e. miał na celu usprawnić możliwość przyłączenia mocy przyłączeniowej, która została wskazana we wniosku o określenie warunków przyłączenia OZE. W przypadku braku możliwości technicznych, czy ekonomicznych sieci, operatorzy systemu na podstawie art. 7 ust. 8d³ p.e. zobowiązani są do powiadomienia o niemożności przyłączenia podmiot wnioskujący oraz o wielkości mocy przyłączeniowej, którą dysponuje sieć. Przedstawiany artykuł p.e. wskazuje termin trzydziestodniowy, w ciągu których ma zostać podjęta decyzja w zakresie warunków zawartej umowy przyłączeniowej. Uprawnienia operatorów systemów sieciowych powinny podlegać ścisłej regulacji prawa, eliminując lub ograniczając tym samym obszar władzy uznaniowej. Nowo wprowadzona regulacja dawała jednak możliwość operatorom sieciowym rozstrzygnięcia o wystąpieniu bądź braku przesłanki ekonomicznej warunkującej przyłączenie do sieci⁵³.

Należy zaznaczyć, iż wiele zreformowanych procedur, wprowadzających udogodnienia o charakterze administracyjnym, dotyczy wyłącznie mikroinstalacji, czyli fragmentu rynku OZE. Z uwagi na pośpiech, jaki towarzyszył uchwaleniu małego trójpaku, wdrażane przez niego regulacje stały się niejednokrotnie niedoprecyzowane i problematyczne w zakresie ich stosowania. Jednak w roku 2015 uchwalona została ustawa o odnawialnych źródłach energii⁵⁴, która reguluje z założenia całościowo i kompleksowo zagadnienia polskiego sektora zielonej energii, opartego o aukcyjny system wsparcia⁵⁵, a także wdraża postulaty unijnej polityki klimatyczno-energetycznej, wyrażonej po części w dyrektywie 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.

⁵² K. Lasocki, M. Trepka, M. Cichońska, *Analiza stanu implementacji Dyrektywy 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych do prawa polskiego*, K&L Gates, s. 26 www.cire.pl,

⁵³ M. Stoczkiewicz, R. Rybski, *Analiza prawna. Mały Trójpak a dyrektywa 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych*, Warszawa 2012 r., s. 16-17, <http://www.clientearth.org/reports/robert-rybski-trojpak-analiza-ozefinal25062013.pdf> (dostęp: 18.01.2017r.)

⁵⁴ Ustawa z 20.2.2015 r. o odnawialnych źródłach energii, Dz.U. poz. 478.

⁵⁵ Zob. T. Długosz, *Aukcja na sprzedaż energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii wytworzonej w instalacjach odnawialnego źródła energii – nowy środek wspierający wybrany sektor gospodarki* [w:] *Prawne instrumenty oddziaływania na gospodarkę*, red. A. Powałowski, Warszawa 2016, s. 431-440.

6. Podsumowanie

Specyfika polskiej energetyki opartej na złożach kopalnianych sprawia, iż proces reformy sektora będzie długotrwały i kosztowny. Niewątpliwie regulacje unijne mają ogromny wpływ na kierunek transformacji zachodzących zarówno w polskim sektorze energetycznym, jak i w polskim porządku prawnym. Stopniowe osiąganie celów wskazanych w unijnych dokumentach na gruncie polskiej specyfiki sektorowej powinno przebiegać dwutorowo. Oprócz działań dążących do intensyfikacji rozwoju rynku OZE, państwo powinno wspierać i wdrażać innowacyjne technologie, pozwalające na znaczną redukcję emisji gazów cieplarnianych. Jednak panujący trend na odnawialne źródła energii sprawił, iż to właśnie regulacje promujące takie rozwiązania stały się nadrzędnymi⁵⁶.

Ustawa wprowadzająca unijne regulacje była długo wyczekiwana przez inwestorów, przedsiębiorców, a także obywateli zmianą. Regulowała bowiem kwestie odnoszące się głównie do zagadnień związanych z promocją oraz rozwojem sektora polskiej energetyki odnawialnej. Spodziewano się jednak uchwalenia odrębnej specustawy, która całościowo regulowałaby przedmiotową materię. Prace nad jej kształtem zostały jednak wstrzymane z uwagi na rychłą potrzebę realizacji unijnego obowiązku wdrożenia dyrektyw z trzeciego pakietu liberalizacyjnego. I tak uchwalono mały trójpak energetyczny, który stał się odpowiedzią na narastającą konieczność reformy oraz modernizacji opartego na paliwie kopalnym polskiej branży energetycznej.

Mały trójpak energetyczny i idące za nim zmiany stworzyły ułomną sytuację prawną bazującą na fragmentarycznych regulacjach, które w poszczególnych, przedstawianych selektywnie zakresach nie dokonały pełnej transpozycji unijnych mechanizmów, bądź dokonały jej w sposób wadliwy. Nowo uchwalone przepisy zostały niejako „wplecione” w uregulowania polskiego prawa energetycznego, co zdecydowanie utrudniało odkodowanie norm płynących z nowego systemu wsparcia OZE. Z powyższego można więc wysnuć wniosek, iż mały trójpak stanowił receptę na szybkie wypełnienie unijnych zobowiązań i tym samym uchronił Polskę przed karami finansowymi, aniżeli był regulacją mającą promować rozwój niekonwencjonalnej energetyki opartej na technologiach, wykorzystującą OZE oraz popularyzującą decentralizacyjny proces wytwórczy⁵⁷. Należy stwierdzić, iż mały trójpak energetyczny był przejściową, aczkolwiek pożądaną regulacją, wprowadzającą fundamentalne zmiany w zakresie polskiej energetyki. Mimo licznych błędów legislacyjnych i wadliwości w konstrukcji norm, które uniemożliwiały niejednokrotnie realizację celów polityki unijnej, niewątpliwie można stwierdzić, iż mały trójpak stanowił początek kształtowania się polskich regulacji w zakresie krajowej energetyki odnawialnej. Wraz z istniejącą już odrębną ustawą z 2015 r.

⁵⁶ B. Oksińska, *Nie uciekniemy szybko od węgla*, „Rzeczpospolita” z 13.11.2013 r., s. B4.

⁵⁷ M. Ćwil, *OZE kontra mały trójpak*, „Energetyka Ciepła i Zawodowa” 2013 nr 2, s. 18.

o odnawialnych źródłach energii, polski sektor OZE stoi przed kolejnym wyzwaniem jakie niesie ze sobą ogłoszony, unijny „pakiet zimowy” (ang. *winter package*), po raz kolejny rewolucjonizujący wewnętrzny, wspólnotowy rynek energii.

Streszczenie

Niniejszy artykuł stanowi próbę oceny oraz analizę polskiej regulacji prawnej i mechanizmów wspierających energetykę odnawialną, będących wyrazem bezpośredniego wpływu polityki i prawodawstwa Unii Europejskiej w dobie kształtowania się polskiego rynku OZE. Nowelizacja polskiego prawa energetycznego z 2013 roku, w literaturze znana, jako mały trójpak energetyczny, stała się odpowiedzią na narastającą potrzebę reformy oraz modernizacji sektora energetycznego opartego na paliwie kopalnym. Mały trójpak energetyczny wprowadzał regulacje prawne, które stanowiły początek rozwoju polskiego rynku OZE.

Summary

The influence of European Union legislation and policy on shaping Polish legal regulation in the area of renewable energy. The aim of the article is an attempt to analyze Polish legal regulation and mechanisms supporting renewable energy industry, which are expression of direct influence of the European Union policy and legislation in the times of shaping the Polish renewable energy sources market. The 2013 amendment of the Polish law, known in the literature as „the small energy tri-pack”, has become a response to a growing need to reform and modernize the energy sector based on fossil fuel. The „small energy tri-pack” has introduced some legal regulations which constituted the beginning of the development of the Polish renewable energy sources market.